

Νικητής του Αχελώου, ο Ηρακλής παντρεύτηκε την όμορφη Δηιάνειρα κι εγκαταστάθηκε στην Καλυδώνια. Απέκτησαν πέντε παιδιά με πρώτο τον Ύλλο. Αργότερα, έμελλε να γεννηθούν ο Κτήσιππος, ο Γληνός, ο Ονειτής και η Μακαρία. Για την ώρα, το ζευγάρι περνούσε ήσυχα. Όχι για πολύ. Κάποια στιγμή, οι Καλυδώνιοι άνοιξαν πόλεμο με τους Θεσπρωτούς. Ο Ηρακλής εκστράτευσε με τον στρατό του πεθερού του και πήρε την πρωτεύουσα του εχθρού, Εφύρα (στις όχθες του ποταμού Σελλήεντα, αν και πόλη και ποταμός με τα ονόματα αυτά υπήρχαν και στην Ήλιδα, ανάμεσα στον Πηγειό και τον Αλφειό, ενώ πόλη Εφύρα αναφέρεται και στην ίδια την Αιτωλία). Ο βασιλιάς των Θεσπρωτών, Φύλας, σκοτώθηκε από το χέρι του ημίθεου. Η μια από τις κόρες του, η Αστυόχη, έγινε αιτία να απαθήσει ο Ηρακλής την Δηιάνειρα για πρώτη φορά. Θα του έκανε γιο τον Τληπόλεμο.

Από την Εφύρα, ο Ηρακλής έστειλε μήνυμα στον Θέσπιο, αυτόν με τις κόρες του οποίου είχε αποκτήσει πενήντα γιους. Του ζητούσε να κρατήσει επτά από τους γιους του, τρεις να τους πάει στην Θήβα και τους άλλους σαράντα να τους στείλει να ιδρύσουν αποικία στο νησί Σαρδώ (την σημερινή Σαρδηνία).

Μετά, επέστρεψε στην Καλυδώνια.

Ο Οινέας παραχώρησε στον Ηρακλή τον νεαρό συγγενή του, Εύνομο, γιο του Αρχιτέλη, να τον υπηρετεί στα γεύματα. Ο νεαρός όμως ήταν απρόσεκτος. Κάποια μέρα, χρησιμοποίησε νερό για το πλύσιμο ποδιών, προκειμένου να πλύνει τα χέρια του ήρωα. Θύμωσε αυτός και αυθόρμητα του έδωσε μια γροθιά. Ο Εύνομος έμεινε στον τόπο. Και ο βασιλιάς Οινέας και ο πατέρας του νεαρού, ο Αρχιτέλης, αναγνώρισαν ότι ο Ηρακλής δεν είχε πρόθεση να τον σκοτώσει και τον συγχώρησαν. Ο ήρωας όμως το πήρε κατάκαρδα κι αποφάσισε να φύγει από την Καλυδώνια, εξόριστος όπως οι αρχαίοι νόμοι όριζαν. Η Δηιάνειρα τον ακολούθησε. Με τον ακόμα μικρό Ύλλο στην αγκαλιά της.

Αναγκαστικά, ο Οινέας αποχαιρέτησε την κόρη και τον εγγονό του και τους έδωσε ισχυρή συνοδεία. Θα την εγκατέλειπαν στις όχθες του Εύηνου ποταμού.

Ο Νέσσοσ και το φίλτρο του θανάτου

Ο κένταυρος Νέσσοσ ήταν ένας από αυτούς που είχαν γλιτώσει από το χέρι του Ηρακλή στην Κενταυρομαχία, στη Φολόη. Έβγαζε το ψωμί του περνώντας τους ταξιδιώτες από τη μια όχθη του ποταμού Εύηνου στην άλλη, κουβαλώντας τους στην ράχη του έναντι αμοιβής. Ο ημίθεοσ και η γυναίκα του έφτασαν στην περιοχή. Η Δηιάνειρα σκαρφάλωσε στη ράχη του Νέσσοσ για να περάσει απέναντι. Ο Ηρακλήσ προτίμησε να πάει κολυμπώντας.

Στα μισά της διαδρομήσ κι ενώ ο Ηρακλήσ βρισκόταν μακριά, ο Νέσσοσ σταμάτησε, άρπαξε την όμορφη Δηιάνειρα κι εκεί, στη μέση του ποταμού, προσπάθησε να την βιάσει. Η γυναίκα έβαλε τις φωνές. Ο Ηρακλήσ στράφηκε στη μεριά της, την είδε να προσπαθεί να αποφύγει τον βιασμό κι άρπαξε το τόξο του. Το φαρμακερό (από το αίμα της Λερναίας Ύδρασ) βέλοσ του βρήκε τον κένταυρο καιρία και τον πλήγωσε θανάσιμα. Σύρθηκε ως την ακτή ετοιμοθάνατοσ. Το σπέρμα του χύθηκε στο χώμα. Η ανοιχτή πληγή του αιμορροούσε. Ακόμα και στις τελευταίες του στιγμές, σκεφτόταν πώς να εκδικηθεί τον Ηρακλή. Είπε στην Δηιάνειρα να ανακατέψει το χυμένο σπέρμα του με το αίμα της πληγήσ του. Θα έφτιαχνε έτσι ένα ερωτικό φίλτρο που δεν θα επέτρεπε στον άνδρα της να επιθυμήσει άλλη γυναίκα. Την έπεισε. Άλλωστε, η πεποίθηση ότι το σπέρμα του αλόγου έχει ιδιότητες ερωτικού φίλτρου ήταν ριζωμένη στον λαό.

Στις «Τραχίνιες», ο Σοφοκλήσ βάζει την Δηιάνειρα να διηγείται, τι συνέβη (547 κ.ε.):

«Ο Νέσσοσ με το τριχωτό στήθοσ (...) διαπόρθημευε τουσ ανθρώπουσ με αμοιβή περνώντας τουσ από το βαθύ ρεύμα του Εύηνου με τα χέρια του, χωρίσ να χρησιμοποιεί κουπιά ή πλοίο με πανιά. Αυτόσ κι εμένα, αφού αποχαιρέτησα την συνοδεία που μου έδωσε ο πατέρας μου, παίρνοντάσ με τουσ ώμουσ του, όταν βρισκόμασταν στη μέση του ποταμού, άρχισε να με χαϊδεύει με πονηρό σκοπό. Εγώ, τότε, έβαλα τις φωνές και ο γιοσ του Δία (ο Ηρακλήσ) γύρισε αμέσωσ πίσω κι έριξε βέλοσ φτερωτό που διαπέρασε σφυρίζοντασ τουσ πνεύμονεσ και το στέρνο του Νέσσοσ. Ξεψυχώντας, το θηρίο πρόφτασε και μου είπε (για το φίλτρο)».

Η Δηιάνειρα μάζεψε σπέρμα και δηλητηριασμένο αίμα και τα ανακάτεψε σε ένα αγγείο που κουβαλούσε μαζί της. Ούτε στιγμή δεν σκέφτηκε ότι εκείνη την ώρα ανακάτεψε τον θάνατο που το αίμα έκρυβε με την γονιμοποιό δύναμη του σπέρματος.

Ηρακλής και Δηιάνειρα συνέχισαν τον δρόμο τους. Προορισμός τους η Τίρυνθα.

(τελευταία επεξεργασία, 12 Σεπτεμβρίου 2021)